

Några facktermer

Kriterier = kännetecken utifrån vilka bedömare kan dra slutsatser om andras kunnande

Kriterier är iakttagbara kännetecken som elever visar upp. Kriterier syns, hörs, smakar, luktar eller känns. Lärare söker efter och tolkar kriterier.

Uppgiftsstandard = en uppgiftstyp av en fastställd svårighetsgrad

För att få tillgång till kriterier, ger lärare elever *uppgifter*. Vilka uppgifter elever får och hur svåra de är, beror på flera saker:

- Vilket kunnande eller kunnigt handlande vill läraren bedöma (standarden)?
- I vilken ålder är de elever som ska bedömas? Hur långt förväntas de ha kommit i sin kunskapsutveckling?
- Hur tydliga och lättolkade kriterier får läraren tillgång till med hjälp av uppgiften (eller uppgifterna) ifråga?
- Vilka slutsatser om kunnande kan läraren dra av resultaten?

Lärare kan använda uppgifter av olika svårighetsgrad. Av det faktum att en elev kan lösa svårare uppgifter, drar läraren då slutsatsen att eleven har kommit längre i sin kunskapsutveckling och kan lösa lättare uppgifter.

Resultatstandard = ett acceptabelt eller ett bättre resultat på en uppgift

För varje uppgift finns ett lägsta acceptabelt resultat. Om vissa kriterier inte framgår, är otydliga eller svårtolkade, drar läraren slutsatsen: *Eleven "klarade" inte uppgiften.*

Lärare kan också bedöma resultat i flera nivåer, ungefär så här:

- Eleven klarade uppgiften nätt och jämt (till exempel med lärarstöd)
- Eleven klarade uppgiften bra
- Eleven klarade uppgiften på ett för åldern ovanligt bra sätt (till exempel självständigt, kreativt, reflekterande, analytiskt, på ett matematiskt språk etc)

För nivåer som är bättre än ett lägsta acceptabelt resultat, tillkommer kvaliteter — kriterier — som iakttas och tolkas. Ibland syns, hörs, smakar, doftar eller känns kvaliteterna i *resultatet*. Ibland syns, hörs, smakar, doftar eller känns de *under genomförandet av uppgiften*. Utifrån sådana kriterier, drar läraren slutsatsen att en elev har kommit längre i sin kunskapsutveckling.

Processtandard = krav som ställs på genomförandet av en uppgift

Hur lärare tolkar kriterier varierar med de *villkor* som gäller för uppgiftens genomförande. Vilka hjälpmedel användes: lexikon, kartbokens tabeller, räknare etc? Genomfördes uppgiften i grupp eller självständigt? Vilka möjligheter att förbereda sig hade eleverna? Hur lång tid fick de på sig? Fick de handledning under tiden?

Kriteriebeskrivning = exempel som illustrerar hur en bedömare söker och tolkar kriterier

I en kriteriebeskrivning ges *exempel*, som illustrerar hur uppgifter kan se ut och gå till samt hur resultat på uppgifterna kan se ut, låta, smaka, lukta eller kännas. Av exemplen framgår vilka kännetecken lärare tar fasta på, då de drar slutsatsen att en elev har nått ett acceptabelt kunnande eller kommit längre i sin kunskapsutveckling. Elever kan ta del av en kriteriebeskrivning i förväg och få den förklarad för sig. Den bidrar till att elever bättre förstår vad som krävs. Den gör det också lättare för lärare att motivera sin bedömning och ge gensvar.